

РЕФЕРАТ

Кимленко Екатерины Александровны

Тема: «Римский вопрос» во взаимоотношениях Святого Престола и Итальянского государства в 1870—1929 гг.

Ключевые слова: Святой Престол, Италия, Рисорджименто, «Римский вопрос», светская власть, понтифик, “non expedit”, Латеранские соглашения.

Актуальность. Диалог между Церковью и государством всегда представлял одну из ключевых тем в истории Европы. Важность изучения данного вопроса увеличивается на фоне процесса глобализации, активности ислама и появления духовного вакуума. Значимость построения благоприятных отношений между Республикой Беларусь и Святым Престолом обусловлена тем, что последний занимает сегодня видное место на международной арене. В этой связи представляется актуальным изучение вопроса о роли Святого Престола в отношениях с различными государствами, в первую очередь с Италией, где, по мнению Пия XI, «рука Бога, который направляет ход истории, установила трон Викария Христа».

Цель дипломной работы — выявить основное содержание взаимоотношений Святого Престола и Итальянского государства в 1870—1929 гг. через призму «Римского вопроса». **Объект исследования** — взаимоотношения Святого Престола и Италии. **Предмет** — «Римский вопрос» во взаимоотношениях Святого Престола и Италии в период от появления бреши в Воротах Пия до подписания Латеранских соглашений. Методологической основой работы стали принципы объективности, историзма и системности.

Научная новизна. В ходе исследования была использована литература не только из фондов Национальной библиотеки Беларуси, но и из Российской государственной библиотеки, а также библиотеки Лейпцигского университета. Некоторые из использованных документов и монографий впервые были введены в научный оборот, как в отечественной, так и русскоязычной историографии в целом. По результатам исследования был опубликован ряд статей и тезисов.

Полученные выводы. «Римский вопрос» как противостояние между Святым Престолом и Италией не всегда был столь значимым для двусторонних отношений, как в понтификат Пия IX. Так, в период с 1878 г. по 1914 г. вопрос о светской власти пап постепенно утрачивал свою остроту. В понтификаты Бенедикта XV и Пия XI «Римский вопрос» резко актуализировался, а после прихода к власти фашистского правительства стало возможно его решение.

Структура и объем работы. Дипломная работа состоит из введения, 4 глав, заключения, библиографического списка, а также списка работ, опубликованных по теме дипломной работы. Общий объем — 96 страниц.

РЭФЕРАТ

Кімленка Кацярыны Аляксандраўны

Тэма: «Рымскае пытанне» ва ўзаемаадносінах Святога Прастола і Італьянскай дзяржавы ў 1870—1929 гг.

Ключавыя словы: Святы Простол, Італія, Рысарджымента, «Рымскае пытанне», свецкая ўлада, пантыфік, “non expedit”, Латэранскія пагадненні.

Актуальнасць. Дыялог паміж Царквой і дзяржавай заўсёды ўяўляў сабой адну з ключавых тэм у гісторыі Еўропы. Важнасць вывучэння дадзенага пытання павялічваецца на фоне працэсу глабалізацыі, актыўнасці ісламу, з’яўлення духоўнага вакууму. Значнасць пабудовы добрых адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Святым Прастолам абумоўлена тым, што апошні сёння займае прыметнае месца на міжнароднай арэне. У сувязі з гэтым з’яўляецца актуальным вывучэнне пытання аб ролі Святога Прастола ў адносінах з усялякімі дзяржавамі, у першую чаргу з Італіяй, дзе па меркаванню Пія XI, «рука Бога, які напраўляе хаду гісторыі, ўсталявала трон Вікарыя Хрыста».

Мэта дыпломнай працы — выявіць асноўны змест узаемаадносін Святога Прастола і Італьянскай дзяржавы ў 1870—1929 гг. праз прызму “Рымскага пытання”. **Аб’ект даследвання** — узаемаадносіны Святога Прастола і Італіі. **Прадмет** — «Рымскае пытанне» ва ўзаемаадносінах Святога Прастола і Італіі ў перыяд ад з’яўлення прабоіны ў Бrame Пія да падпісання Латэранскіх пагадненняў. Метадалагічнай асновай працы сталі прынцыпы аб’ектыўнасці, гістарызму, сістэмнасці.

Навуковая навізна. У ходзе даследвання выкарыстоўвалася літаратура не толькі з фондаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, але ж і з Расійскай дзяржаўнай бібліятэкі, а таксама бібліятэкі Лейпцыгскага ўніверсітэта. Некаторыя з выкарыстаных дакументаў і манаграфій упершыню былі ўведзены ў навуковы зварот, як у айчыннай, так і ў рускамоўнай гістарыяграфіі ўвогуле. Па вынікам даследвання быў апублікаваны шэраг артыкулаў і тэзісаў.

Атрыманыя вынікі. «Рымскае пытанне» як супрацьстаянне паміж Святым Прастолам і Італьянскай дзяржавай не заўсёды было значным для двухбаковых адносін у такой ступені, як у пантыфікат Пія IX. Гэтак, у перыяд з 1878 г. па 1914 г. пытанне пра свецкую ўладу паступова страчвала сваю вастрыню. У пантыфікаты Бенедзікта XV і Пія XI «Рымскае пытанне» рэзка актуалізавалася, а пасля прыходу да ўлады фашыстскага ўрада стала магчымым яго вырашэнне.

Структура і аб’ём працы. Дыпломная праца складаецца з уводзін, 4 глаў, заключэння, бібліяграфічнага спісу, а таксама спіса прац, апублікаваных аўтарам па тэме дыпломнай працы. Агульны аб’ём працы — 96 старонак.

SUMMARY

Katsiaryna Kimlenka

Topic: The Roman Question in the relations between the Holy See and Italian State in 1870—1929.

Key words: the Holy See, Italy, Risorgimento, Italian unification, the Roman Question, temporal power, Pope, “non expedit”, the Lateran Treaties.

Significance. The dialogue between the Church and the State was always one of the key topics in the History of Europe. Importance of this issue increases against the background of globalization, performance of Islam and emergence of moral emptiness. Significance of favorable relationship building between the Republic of Belarus and the Holy See stems from the fact that the latter one looms large on the global stage. Within this framework it seems current to study relations between the Holy See and other countries, and primarily with Italy, where according to Pius XI “the hand of God, who guides the course of history, has set down the Chair of His Vicar on earth”.

The goal of the final paper is to define the main contents of the relations between the Holy See and Italian State in 1870—1929 in terms of existence of the Roman Question. **Target of research** are relations of the Holy See with Italian State. **Research subject** is the Roman Question in the relations between the Holy See and Italy in the period from emergence of the breach of Porta Pia to the signing of the Lateran Treaties. Principles of objectivity, systemacity and historical method were put in the methodological basis of this paper.

Scientific novelty. In the course of the research scholarly literature from the funds of the National Library of Belarus, the Russian State Library and Leipzig University Library was studied. Some of the documents and monographs were introduced into scientific use in the Belarusian and Russian historiography for the first time. Subsequent to the results of the research a range of articles and proceedings was published.

Conclusions reached. The Roman Question and struggle between the Holy See and Italy was not always as prominent as during the pontificate of Pius IX. Thuswise, in the period from 1878 to 1914 the question about the temporal power of the Popes gradually lost its significance. During the pontificates of Benedict XV and Pius XI the Roman Question became actual and current again. But it was ascent to power of Benito Mussolini that led to the solution of the Roman Question.

Structure and size of the paper. The final paper consists of introduction, 4 chapters, conclusion, reference list and freestanding list of author’s articles and proceedings. 96 pages in total.